

Curs acadèmic: 2005-2006

LLICENCIATURA: PERIODISME

CURS: PRIMER

Codi: 20693

Assignatura: **Teoria i Pràctica de la Redacció Periodística**

Tipus d'assignatura: Teòric pràctica

Nombre de Crèdits: 10

Professorat: Joana Gallego. Professors ajudants: a concretar

Quatrimestre: Primer. Llengua: teoria en castellà. Pràctica: català/castellà

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

Fins fa poc temps la cultura professional periodística havia proporcionat els instruments teòrics i pràctics per a l'ensenyament de l'escriptura periodística. Tanmateix, aquesta visió de l'activitat periodística s'ha revelat insuficient per explicar les complexes operacions que els professionals del periodisme han de dur a terme en la seva tasca interpretativa de la realitat. Per això, sense abandonar l'especificitat de l'abordatge periodístic, en aquesta assignatura serà necessari recórrer, també, a conceptes teòrics d'altres disciplines (especialment la pragmàtica, la sociologia, l'anàlisi del discurs, el *newsmaking* o els estudis culturals). Es potenciarà amb especial interès la reflexió crítica sobre la tasca del/la periodista com a intèrpret de la realitat, que inclou el coneixement del procés subjacent de construcció de sentit de l'actualitat

TEMARI:

Tema 1

Noció de camp professional. Trets que configuren el camp professional periodístic. La comunicació com a nou fòrum estratègic de poder i possibilitats de canvi. Comunicació i informació. Esquema bàsic de la situació comunicativa.

Tema 2

Els supòsits del saber professional tradicional. Fets i opinions. Teoria dels gèneres periodístics. Insuficiències i limitacions d'aquests sabers. La crisi del paradigma de l'objectivitat.

Tema 3

El periodisme com a mètode d'interpretació de la realitat. Tractament periodístic de la informació. Què és interpretar. Naturalesa interpretativa de la tasca informativa. La informació com a una visió del món. La opinió explícita i la opinió implícita.

Tema 4

Descripció periodística d'un fet simple. Condensació màxima d'un esdeveniment noticiós. Recursos estilístics propis del llenguatge informatiu: impersonalitat, distanciament, precisió, breuetat, etc. Escriptura convencional i escriptura digital. Informar en un entorn digital. Similituds i diferències segons el suport tècnic.

Tema 5

Esdeveniment i notícia. La notícia com a unitat bàsica de sentit de l'actualitat. Dades objectives, informació subjectiva. Text i context de la informació. Definició de la noció de context. Contexts situacionals, culturals i cognitius. Graus de contextualització informativa.

Tema 6

El text com a producte. El procés de la informació: Fase pretextual: obtenció, anàlisi, selecció, desenvolupament; Fase textual: disposició, inclusió, exclusió, jerarquitització. Fase supra textual (disposició de les notícies en l'espai i/o temps de la informació). Les rutines de producció: establiment de l'agenda. Previsió i imprevisió en la labor informativa

Tema 7

El text com a estructura. Anàlisi estructural del text informatiu: títol, entradeta (o lid) i cos de la informació. Orde i jerarquia en la disposició de les dades. Propietats bàsiques del text informatiu; coherència i cohesió. Elements per a la seva consecució.

Tema 8

El text com a estratègia. La notícia basada en fets i la notícia basada en declaracions. Què fem en dir alguna cosa: teoria dels actes de parla: acte locutiu, acte il·locutiu i acte perl·locutiu. El principi de cooperació comunicativa i les màximes de relació. L'ús d'implícits, insinuacions i malentesos en la relació comunicativa.

Tema 9

La titulació. Funcions i característiques dels titulars. Relacions entre el títol i les diferents parts del text informatiu: coherència temàtica i coherència lineal. Funcions dels avant títols, subtítols i els altres elements de la titulació.

Tema 10

Temps real i temps verbal en la informació. La reducció dels diferents temps verbals en la titulació: present, passat, futur. L'estil nominal: ús de frases nominals i titulació. Usos en premsa escrita i mitjans àudio visuals.

Tema 11

L'obtenció de la informació. El sistema de fonts d'informació. Fonts orals i fonts documentals. Diferents tipus de fonts: oficials, oficioses, exclusives, compartides. Investigació i filtració. Comportament de les fonts: Implicats, testimonis, confidents. Estratègies de comunicació d'empreses i institucions. Internet com a font d'informació.

Tema 12

Contrastació i verificació: dues operacions necessàries. Interès ocult o manifest de les fonts. Identificació de les fonts. Atribuir la informació a la font. Diferents formes d'atribució: directa, con reserva, reserva obligada. *Off the record*.

Tema 13

Font d'informació i tasca informativa alhora: les agències i els gabinets de premsa. El treball periodístic a una agència d'Informació. Especificitat de la tasca informativa en les agències. Els gabinets de premsa: naixement i evolució. La tasca informativa en un gabinet de premsa i/o de comunicació.

Tema 14

La irrupció de les tecnologies de la informació en el procés informatiu. La informatització de les redaccions: avantatges i inconvenients. El diari electrònic: la nova realitat. La funció del periodista en un entorn digital. Credibilitat i desconfiança en el nou sistema de comunicació. Tendències actuals i de futur.

Tema 15

La fase supra textual: La disposició de les notícies. Valoració i espai que ocupen. Sortir en primera: valoració màxima de la informació. Text sol o acompanyat: infografia, gràfics o fotografies: necessitat, recurs rutinari i intencionalitat.

BIBLIOGRAFIA BÀSICA:

- AUSTIN, J.L. (1998) *Cómo hacer cosas con palabras*, Paidós, Barcelona.
BORRAT, H. (1989) *El periódico, actor político*, Gustavo Gili, Barcelona.
BURGUET, F.: (1997) *Construir les notícies*, Dèria Editors, Barcelona.
BURGUET, F. (2004) *Les trampes dels periodistes* Edicions 62, Barcelona.
CASTELLÀ, J.M. (1992) *De la frase al text*, Empúries, Barcelona.
DD.AA: (2002) "Comunicació periodística, un canvi de paradigma?" dossier de la revista *Anàlisi, Quaderns de comunicaci i cultura*, Departament de Periodisme, Bellaterra.
DIJK T. A. van; (1996) *La noticia como discurso: comprensión, estructura y producción de la información*, Paidós, Barcelona.

ESCANDELL VIDAL, M.V. (2002) *Introducción a la pragmática*, Ariel, Barcelona.

FONTCUBERTA, M. de: (1993) *La noticia. Pistas para percibir el mundo*, Paidós, Barcelona.

GALLEGO, J.: (dir) (2002) *La prensa por dentro. Mecanismos de transmisión de estereotipos de género en los diarios de información general*. Los Libros de la Frontera, Barcelona.

GOMIS, L.: (1989) *Teoria dels gèneres periodístics*, Generalitat de Catalunya, Barcelona.

-*Teoría del periodismo. Cómo se forma el presente*. Paidós, Barcelona.

GRIJELMO, A.: (1997) *El estilo del periodista*. Taurus, Madrid.

LÓPEZ, A.: (1996) *Escritura e información*, Cátedra, Madrid.

LÓPEZ, M.: (1995) *Cómo se fabrican las noticias*. Editorial Paidós, Barcelona.

NUÑEZ LADEVEZE, L.: (1991) *Manual para periodismo*, Ariel, Barcelona.

-(1995) *Introducción al periodismo escrito*, Ariel Comunicación, Barcelona.

OLIVA, Ll., i SITJÀ, X.: (1990) *Les notícies a la televisió*, Instituto Oficial de Radio y Televisión, Barcelona.

ROMERO, M.V. (Coord.) (2002), *Lengua española y comunicación*, Ariel Comunicación, Barcelona.

TERUEL, E. (1997) *Retòrica, informació i metàfora*, Universitats de València, Autònoma de Barcelona i Jaume I de Castelló.

TUCHMAN, G.: (1983) *La producción de la noticia*, Gustavo Gili, Barcelona

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

AGENCIA EFE: (1991) *Manual de español urgente*, Cátedra, Madrid.

BACH, M. (coord.) (1999) *El sexe de la notícia. Reflexions sobre el gènere a la informació i recomanacions d'estil*. Diputació de Barcelona. (Edició castellana: *El sexo de la noticia. Reflexiones sobre el género en la información y recomendaciones de estilo*. (2000). Icaria, Barcelona.

BASTENIER, M.A.: (2001) *El blanco móvil*. Ediciones El País, Madrid.

BOURDIEU, P.: (1998) *Sobre la televisión*, Anagrama, Barcelona.

COLOMBO, F. (1997) *Últimas noticias sobre el periodismo. Manual de periodismo internacional*. Anagrama, Barcelona.

COROMINA, E.: (1991) *El 9 Nou. Manual de redacció i estil*, Diputació de Barcelona, Barcelona.

LOPEZ DIEZ, P.(coord.) (2004) *Manual de información en gènere*, IORTV, Madrid.

OLIVA, LL. i SITJÀ, X. (1990) *Les notícies i la televisió*, IORTV, Barcelona.

PAIS, EL (2002): *Libro de estilo*, Ediciones El País, Madrid.

RANDALL, D.: (1999) *El periodista universal*, Siglo XXI, Madrid.

METODOLOGIA DOCENT

Teoria: Les classes són majoritàriament de caràcter magistral, sobretot al principi. Conforme el curs evoluciona es proposaran exercicis de producció de diferents textos informatius, segons l'actualitat que es vagi produint.

Pràctiques: Les pràctiques estaran directament relacionades amb el contingut teòric del programa, centrant-se, però, en el procés d'elaboració de la notícia periodística com a unitat bàsica de sentit de l'actualitat, amb especial esment en l'estructura de la notícia, l'obtenció d'informació, la funció de la titulació i les diverses menes d'atribució d'informació a les fonts emprades . Durant la realització de les pràctiques es reflexionarà sobre la naturalesa necessàriament interpretativa de tot el procés informatiu.

Les pràctiques es realitzaran a les aules informatitzades de la facultat, treballant amb els programes de tractament de textos de Word., amb ordinadors compatibles i/o Apple.

SISTEMA D'AVUACIÓ:

L'avaluació serà permanent, continuada i progressiva per la vessant pràctica, basada en la resolució dels diferents exercicis i problemes teòrics i pràctics que es proposin durant les classes, segons les possibilitats de calendari

Hi haurà un examen teòric final obligatori per a tot l'alumnat que versarà sobre els punts tractats al programa.

Teoria i pràctica són complementàries i s'haurà d'aprovar totes dues parts per considerar aprovada l'assignatura.

Necessitats d'infraestructura:

A causa del caràcter netament pràctic de l'assignatura, és imprescindible que cada alumne pugui disposar d'una terminal d'ordinador per al seguiment correcte de les pràctiques proposades.

Data
25-07-2005

Signatura del Director del Departament